

รายงาน SIREN report

STRATEGIC INFORMATION RESPONSE NETWORK

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP): ระยะที่ 3

พนมเปญ กัมพูชา

20 กรกฎาคม 2552

CB-04

กัมพูชา: การหลั่งไหลเข้าสู่การค้าประเวณีเกิดขึ้นหรือไม่?

ผลกระทบจากวิกฤตการณ์การเงินโลกต่อสภาพการทำงานและโอกาสในการทำงานของผู้หญิง

คำสำคัญ	<ul style="list-style-type: none">หัวข้อ: วิกฤตการณ์การเงินโลก (GFC); การผูกมัดด้วยหนี้; การแสวงหาประโยชน์ทางเพศชนิดของข้อมูล: การสำรวจเชิงปริมาณจากผู้หญิงในแหล่งสถานบันเทิงของพนมเปญ (สถานบริการ, หญิงบริการอิสระ “ข้างถนน/ในสวน”, คาราโอเกะ และ โรงนวด); n=357
สรุปย่อ	วิกฤตการณ์การเงินในกัมพูชานำไปสู่สัญญาณที่แสดงให้เห็นว่ามีผู้หญิงก้าวเข้าสู่การค้าประเวณีเพิ่มมากขึ้น โดยมีแรงผลักดันหลักมาจากสภาพการทำงานที่แย่ลง ภาวะหนี้ผูกพันกับเจ้าของสถานบริการทางเพศดูเหมือนว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่หนีจะถูกส่งกลับไปให้ครอบครัวในชนบท อย่างไรก็ตาม การเป็นนายหน้าเพื่อแสวงหาผลประโยชน์และการล่อลวงไม่มีการเพิ่มขึ้น
ผู้เขียน	 UNIAP UNITED NATIONS INTER-AGENCY PROJECT ON HUMAN TRAFFICKING ¹

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือการวัดจำนวนการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์ในประเทศกัมพูชาที่เพิ่มขึ้นอันเป็นผลมาจากวิกฤตการณ์การเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การค้าผู้หญิงและเด็กให้กับสถานบันเทิง โดยเน้นที่ประชากรสองกลุ่มคือ พนักงาน โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าราคาถูกและผู้หญิงซึ่งเป็นสมาชิกครอบครัวกลุ่มเสี่ยงในชนบท

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2552 โดยใช้แบบสำรวจในภาษาเขมร แจกจ่ายให้กับผู้หญิงและเด็กสาวอายุระหว่าง 15 – 49 ปี จำนวน 357 คน ซึ่งปัจจุบันทำงานอยู่ในธุรกิจบันเทิงในพนมเปญ รวมถึง ผู้ที่ทำงานในสถานบริการ หญิงขายบริการบนท้องถนน พนักงานร้านคาราโอเกะ และพนักงานในโรงนวด มีการเก็บข้อมูลประวัติครอบครัว; สภาพการทำงานในปัจจุบัน และวิธีการเข้าสู่ธุรกิจเหล่านี้; จำนวนหนี้ที่เกิดขึ้นระหว่างขั้นตอน หนี้กับใคร และสำหรับ

อะไร; ตัวชี้วัดของการแสวงหาประโยชน์; และข้อมูลเกี่ยวกับงานก่อนหน้านี้และสาเหตุการออกจากงาน²

ข้อค้นพบที่สำคัญ 3 ประการได้แก่:

- ระหว่างที่เกิดวิกฤตการณ์ ผู้หญิงก้าวเข้าสู่การค้าประเวณีเนื่องจากสภาพการทำงานแย่ลง เช่น จากอุตสาหกรรมเสื้อผ้า ซึ่งต้องทำงานเป็นระยะเวลานานและได้ค่าตอบแทนน้อย;
- ภาวะหนี้ผูกพันกับเจ้าของสถานบริการทางเพศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยสัดส่วนเงินที่ถูกส่งไปให้ครอบครัวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น; และ
- การกระทำที่เกี่ยวกับนายหน้าแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ไม่มีเพิ่มขึ้น เมื่อมีผู้หญิงเข้าแจ้งความกรณีโดนล่อลวงให้เข้าสู่การค้าประเวณี ส่วนใหญ่จะเกิดจากการล่อลวงโดยเพื่อน ครอบครัว หรือเจ้าของสถานบริการทางเพศ

¹ งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการตอบโต้อย่างทันท่วงทีระหว่างหน่วยงานเพื่อบรรเทาผลกระทบของวิกฤตการณ์การเงินที่มีต่อการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ในประเทศกัมพูชา หน่วยงานภาคีสำคัญอื่นๆ ได้แก่ Chab Dai Coalition, Emerging Markets Consulting, ILO, IOM, UNDP, World Vision และรัฐบาลประเทศเยอรมัน

² ขอขอบคุณองค์กรสากลเพื่อประชากรโลก (PSD) สำหรับการแบ่งปันความรู้และแหล่งข้อมูลด้านสถานบันเทิงในกรุงพนมเปญ

คำถามและสมมติฐานการวิจัย 3 ข้อ

- 1 การค้ามนุษย์โดยการล่อลวงสตรีและเด็กสาวเข้าสู่ธุรกิจบันเทิงในประเทศกัมพูชาอันเป็นผลมาจากวิกฤตการณ์การเงินโลกมีเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่
- 2 วิกฤตการณ์การเงินโลกส่งผลกระทบต่อสภาพการทำงานของผู้หญิง เช่นในอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า หรือไม่ ผลกระทบในเชิงลบมีส่วนชักนำให้ผู้หญิงเปลี่ยนงานและเข้าสู่ธุรกิจการค้าประเวณีหรือไม่
- 3 วิกฤตการณ์การเงินโลกทำให้มูลค่าหนี้หรือภาวะหนี้ผูกพันของผู้หญิงที่ทำงานในธุรกิจค้าประเวณีเนื่องจากต้องช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่

สมมติฐาน ผลกระทบจากความตกต่ำทางการเงินเริ่มส่งผลตั้งแต่เดือนกันยายน – ตุลาคม 2551 เป็นต้นมา ดังนั้น การวิจัยฉบับนี้จึงเป็นการเปรียบเทียบจำนวนผู้หญิงและเด็กสาวที่เข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีก่อนเดือนกันยายน 2551 และหลังเดือนกันยายน 2551 แม้ว่าจะไม่ใช่การคาดคะเนที่สมบูรณ์ การวิเคราะห์ห่าบ่งชี้ว่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในด้านจำนวนของผู้หญิงและเด็กสาวที่เข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีระหว่างกำหนดเวลาดังกล่าว ดังที่จะอภิปรายด้านล่าง

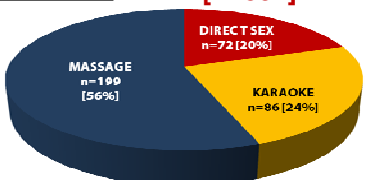
สรุปสถานที่ตั้งและตัวอย่างการสัมภาษณ์³

สถานที่ตั้งและการสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสถานบันเทิงซึ่งถูกแบ่งเป็นระดับชั้น ถูกสุ่มเลือกตามบัญชีรายชื่อและแผนที่ GPS แสดงที่ตั้งของสถานบันเทิง ซึ่งจำกัดอยู่ในกลุ่ม โรงเรียนวัด คาราโอเกะ และหญิงบริการทางเพศโดยตรง⁴

ตัวอย่างการสัมภาษณ์ ผู้หญิงและเด็กสาว 357 คนซึ่งปัจจุบันทำงานอยู่ในธุรกิจบันเทิง อายุระหว่าง 15-49 ปี (อายุเฉลี่ย = 26.7 ปี) ถูกสัมภาษณ์ ตามที่แสดงในแผนภาพ 1⁵ ผู้หญิงจำนวน 199 คน (ร้อยละ 58) เริ่มต้นทำงานในธุรกิจบันเทิงในช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตการณ์การเงิน ในขณะที่ 144 คน (ร้อยละ 42) เข้ามาทำงานเป็นเวลาตั้งแต่ 9 เดือนถึงหลายปีก่อนเกิดวิกฤตการณ์การเงิน ตามที่แสดงในแผนภาพ 2

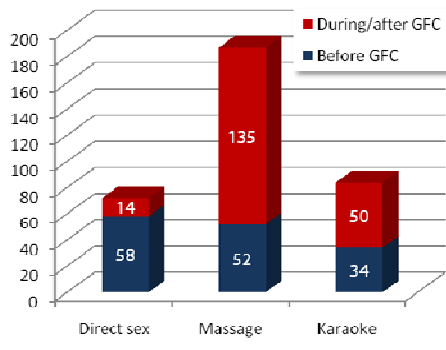
แผนภาพที่ 1

จำนวนตัวอย่างทั้งหมด [n=357]

แผนภาพที่ 2

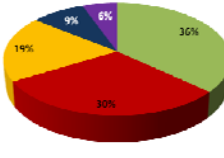
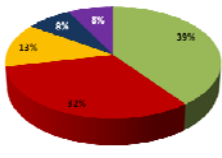
ทำงานในธุรกิจค้าประเวณีก่อนเปรียบเทียบกับระหว่าง/หลัง วิกฤตการณ์การเงินโลก? [n=343]

แผนภาพที่ 3

งานที่ทำก่อนหน้าคืออะไร?

แผนภาพที่ 3 แสดงงานที่กลุ่มตัวอย่างทำก่อนเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณี (ทั้งหมด n=343), จำนวนผู้ที่ทำงานก่อนเกิดวิกฤตการณ์การเงิน (แผนภาพซ้าย) และผู้ที่ทำงานระหว่าง/หลังเกิดวิกฤตการณ์ (แผนภาพขวา)

■ Rural, farm, subsistence
■ Unemployed
■ Garment factory
■ Other entertainment job
■ Other factory/hotel/retail

³ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 357 คน ได้จากการวิเคราะห์แบบก่อนประสบการณ์ (priori power analysis) โดย $\alpha = .05$ และ $\beta = .80$.
⁴ เนื่องจากความยากลำบากสำหรับนักวิจัยในการเข้าสถานบริการที่มีการแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์มากที่สุด ตัวเลขที่ได้จากสถานบริการทางเพศซึ่งรวมอยู่ในการวิจัยอาจต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้น สัดส่วนจำนวนผู้ขายบริการทางเพศในสถานบริการต่อจำนวนผู้ขายบริการทางเพศกลุ่มใหญ่ที่ปรากฏในการวิจัยนี้ จึงไม่ใช่การแสดงสัดส่วนที่แท้จริงของผู้ขายบริการทางเพศในสถานบริการต่อจำนวนประชากรผู้ขายบริการทางเพศทั้งหมดในประเทศ อย่างไรก็ตาม สำหรับการชี้วัดแนวโน้มและรูปแบบโดยทั่วไปภายใน กลุ่มย่อยของผู้ขายบริการทางเพศในสถานบริการ กลุ่มตัวอย่างนี้จึงถูกใช้เพื่อแสดงแนวโน้มและรูปแบบทั้งก่อนและหลังเกิดวิกฤตการณ์
⁵ กลุ่มตัวอย่าง 8 คน ไม่ตอบคำถามเกี่ยวกับงานที่ทำก่อนหน้า และ 14 คน ไม่สามารถบอกวันที่เข้ามาทำงานในธุรกิจค้าประเวณีได้

- จำนวนพนักงานในโรงงานเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แต่มีผู้หญิงที่แจ้งว่าถูกล่อลวงให้เข้ามาทำงานจำนวนน้อยมาก โดยมีเพียง 4 คนจากทั้งหมด 135 คนที่เข้าทำงานหลังเกิดวิกฤตการณ์การเงิน (ร้อยละ 3) ที่แจ้งว่าถูกล่อลวง
- จำนวนผู้หญิงและเด็กสาวที่ทำงานในร้านคาราโอเกะมีจำนวนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ร้อยละ 24 ของกลุ่มตัวอย่าง) อย่างไรก็ตาม หลังจากการตกต่ำทางการเงิน มีผู้ที่แจ้งว่าถูกหลอกหรือล่อลวงให้ทำงานในร้านคาราโอเกะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (4 คนจาก 50 คน หรือร้อยละ 8) ผู้ที่แจ้งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็กสาวที่ต้องออกจากงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้าเมื่อไม่นานมานี้
- โดยรวม จากกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงและเด็กสาวซึ่งเคยทำงานในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าทั้งหมด 60 คน มี 6 คน (ร้อยละ 10) รู้สึกว่าถูกล่อลวงหรือหลอกให้เข้าสู่ธุรกิจบันเทิง อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มที่แจ้งนี้ 3 คนถูกหลอกก่อนเกิดวิกฤตการณ์การเงินและอีก 3 คนถูกหลอกหลังเกิดวิกฤตการณ์การเงิน
- จากจำนวนผู้ที่ทำงานในธุรกิจค้าประเวณี ที่เพิ่งเข้าทำงานเมื่อไม่นานมานี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ทำงานในสถานบริการหรือริมถนน พบว่ามีจำนวนน้อยที่สุด และมีระดับการถูกล่อลวงให้ทำงานธุรกิจค้าประเวณีต่ำ โดยผู้หญิงและเด็กสาวซึ่งทำงานในธุรกิจค้าประเวณีมาเป็นเวลานานกว่า มีการแจ้งว่าถูกล่อลวงให้ทำงานค้าประเวณีสูงกว่ามาก

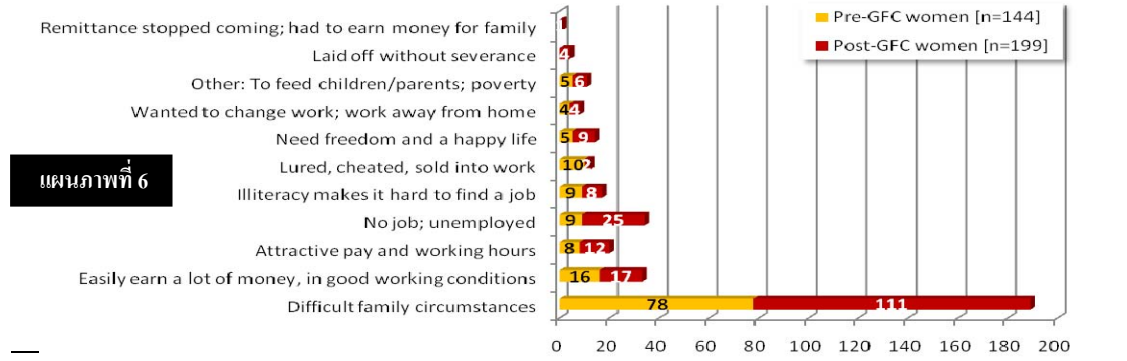
ความเสี่ยงต่อการถูกล่อลวงหรือหลอกเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณี:

จากการวิเคราะห์การถดถอย โลจิสติกแบบพหุตัวแปร พบว่า โดยรวมแล้ว เมื่อเทียบกับผู้ทำงานธุรกิจบันเทิงประเภทอื่น หญิงขายบริการทางเพศโดยตรงที่ถูกล่อลวงให้ทำงานในธุรกิจค้าประเวณีมีมากกว่ากลุ่มอื่นถึง 8 ½ เท่า⁷ และไม่ว่าจะเป็นช่วงก่อนหรือหลังวิกฤตการณ์การเงิน การถูกล่อลวงหรือหลอกให้ทำการค้าประเวณีโดยตรงจะเชื่อมโยงกับความรุนแรงระดับร้ายแรงที่สุดที่พบในธุรกิจค้าประเวณีของพมเปญ⁸

ผู้หญิงและเด็กหญิงเข้าสู่ธุรกิจสถานบันเทิงได้อย่างไรและเพื่ออะไร

“สมัยนี้หาเงินยากกว่าเมื่อก่อน ฉันมีเงินไม่พอให้ลูกไปโรงเรียนและจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ในแต่ละวัน” – แม่ลูกสองซึ่งหย่าขาดจากสามีซึ่งตั้งใจหางานในโรงงานหลังจากโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าที่เคยทำงานอยู่ปิดตัวลงหลังวิกฤตการณ์การเงิน

ทำไมจึงเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณี? กลุ่มตัวอย่างถูกถามว่าทำไมจึงเข้ามาทำงานในธุรกิจบันเทิงและถูกขอให้ตอบตามที่ต้องการ⁹ แผนภาพ 6 ด้านล่าง แสดงเหตุผลในการเข้าทำงานในธุรกิจบันเทิงสำหรับผู้ทำงานก่อนวิกฤตการณ์การเงิน และ ระหว่าง/หลังวิกฤตการณ์การเงิน

⁶ อาจมีส่วนเชื่อมโยงกับข้อจำกัดที่ได้อธิบายไว้ในเชิงบรรณ 4

⁷ P=0.000; odds ratio = 8.510. P-values ระหว่าง .01 และ .001 ถูกพิจารณาว่ามีนัยสำคัญทางสถิติสูง ในขณะที่ค่าระหว่าง .01 และ .05 ถูกพิจารณาว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ต่ำกว่า .05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

⁸ ANOVA p=0.000, โดยความรุนแรงขั้นสูงสุดอ้างอิงจากการรับรู้ระดับความรุนแรงจากประสบการณ์ของผู้หญิง ตามระดับ 1-5 (1=ค่าไม่มีความรุนแรง, 5=ความรุนแรงสูงสุด).

⁹ ผลตอบรับถูกป้อนรหัส *post hoc* สำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ มีการแจ้งเหตุผล ‘ครอบครัวมีสถานการณ์ลำบาก’ เป็นจำนวนมากเมื่อเทียบกับเหตุผลอื่น เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้วผู้หญิงจะไม่บอกเล่ารายละเอียดสถานการณ์เบื้องหลังของครอบครัว เช่น ‘เงินที่คงส่งมาหายไป ฉันจึงต้องหางานเพื่อส่งไป’

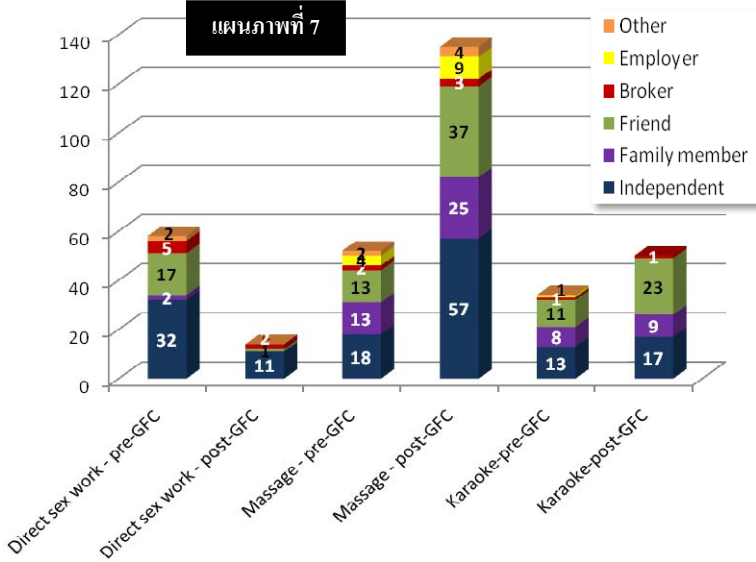
การค้นพบเบื้องต้น:

1. ในกลุ่มผู้ที่ทำงานในธุรกิจบันเทิงทุกประเภท เหตุผลในการเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีที่ได้รับแจ้งมากที่สุดได้แก่ ‘สถานการณ์ในครอบครัวกำลังลำบาก’ และ ‘สามารถหาเงินจำนวนมากได้ง่าย และมีสภาพการทำงานที่ดี’
2. มีการรายงานสาเหตุการเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีเนื่องจาก ‘การเลิกจ้าง’ และ ‘เงินที่เคยส่งมาหายไป ต้องหาเงินเพื่อครอบครัว’ น้อยมาก อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าได้รับรายงานสาเหตุดังกล่าวจากกลุ่มผู้หญิงซึ่งเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีหลังวิกฤตการณ์การเงินเท่านั้น
3. การถูกล่อลวง หลอก หรือขายให้ทำงานคือประเด็นสำคัญสำหรับผู้หญิงในธุรกิจบันเทิงก่อนวิกฤตการณ์การเงิน แต่กรณีเหล่านี้เกิดขึ้นน้อยมากในกลุ่มผู้หญิงซึ่งเพิ่งเริ่มต้นทำงานในธุรกิจค้าประเวณีช่วงระหว่าง/หลังวิกฤตการณ์การเงิน

กลุ่มตัวอย่างเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีได้อย่างไร? กลุ่มตัวอย่างถูกถามว่าเข้าทำงานในธุรกิจบันเทิงได้อย่างไร — เช่น ในกรณีมีนายหน้าหรือผู้จัดหา ผู้ที่เป็นนายหน้าหรือช่วยจัดหางานคือใคร แผนภาพ 7 ด้านล่าง สรุปผลตอบรับจากผู้หญิงและเด็กสาวที่เข้าสู่ธุรกิจบันเทิงทั้งก่อนและหลังวิกฤตการณ์การเงิน

การค้นพบเบื้องต้น:

1. ในกลุ่มพนักงานโรงนวด ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากระหว่างวิกฤตการณ์การเงิน โดย 57 คนจาก 135 คน (ร้อยละ 42) ทำงานตัวเอง; ร้อยละ 27 ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน; และร้อยละ 18 ได้รับความช่วยเหลือจากญาติ มีเพียง 3 คนเท่านั้น (ร้อยละ 2) ที่ทำงานผ่านนายหน้า
2. ในกลุ่มพนักงานร้านคาราโอเกะซึ่งเริ่มทำงานหลังวิกฤตการณ์การเงิน จำนวน 23 คนจากทั้งหมด 50 คน (ร้อยละ 46) ทำงานผ่านเพื่อน; ร้อยละ 34 ทำงานเอง; และร้อยละ 18 ทำงานผ่านสมาชิกครอบครัว มีเพียง 1 คน (ร้อยละ 2) ที่ทำงานผ่านนายหน้า เนื่องจากผู้หญิงหลายคนในกลุ่มนี้แจ้งว่าถูกหลอกหรือล่อลวง จึงเป็นการเสนอแนะว่าการหลอกลวงนี้กระทำโดยบุคคลที่ผู้หญิงเหล่านี้คิดว่าเป็นเพื่อนหรือครอบครัว ไม่ใช่ นายหน้า
3. ในกลุ่มผู้ขายบริการทางเพศโดยตรงที่ให้สัมภาษณ์ ร้อยละ 79 ทำงานเอง¹⁰ ทั้งนี้ ไม่พบการเพิ่มขึ้นของความเชื่อมโยงกับนายหน้าตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์การเงิน

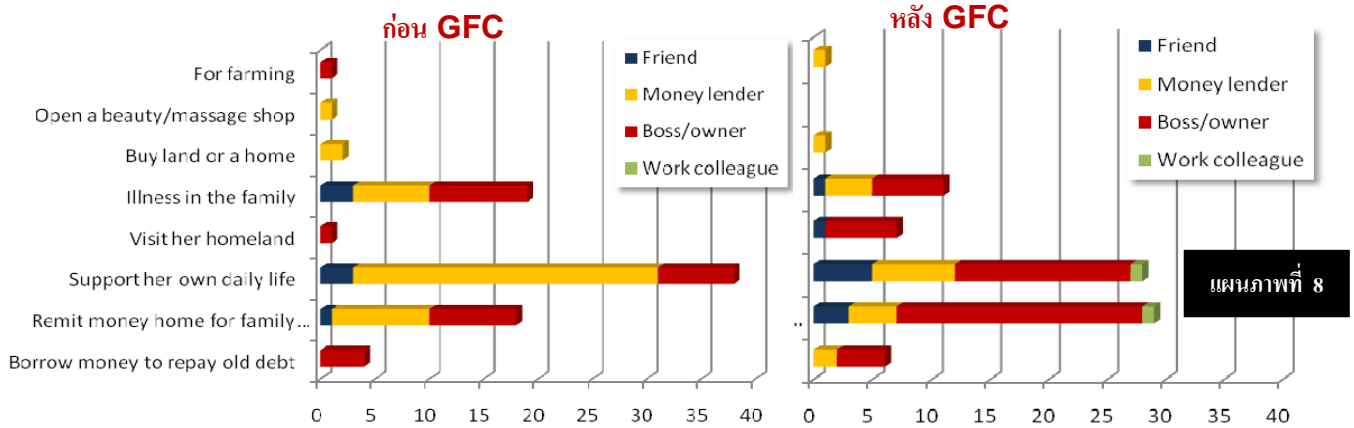
สืบเนื่องจากผลกระทบของวิกฤตการณ์การเงิน หนี้และภาวะหนี้ผูกพันทำให้เกิดความเสี่ยงได้อย่างไร?

หนังก่อนทำงาน ในงานธุรกิจบันเทิงทุกประเภท ทั้งก่อนและระหว่างวิกฤตการณ์การเงิน ส่วนใหญ่แล้วหนังก่อนการทำงานเกิดจากการช่วยเหลือครอบครัวที่บ้าน และการเจ็บป่วยในครอบครัว เหตุผลอื่นๆ ได้แก่ การซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือที่จำเป็นต่อการทำเกษตรกรรม หรือการจ่ายหนี้เก่า โดยร้อยละ 35.6 ของผู้ให้สัมภาษณ์มีหนี้ก่อนทำงาน

¹⁰ อาจเป็นการคาดเดาที่สูงเกินจริง เนื่องจากปัญหาท้าทายในการเข้าถึงและสัมภาษณ์พนักงานขายบริการทางเพศโดยตรงซึ่งทำงานในสถานบริการ ซึ่งอาจถูกบังคับให้ทำสัญญาข้อตกลง หรือมีอิสระน้อยกว่าผู้หญิงที่ตั้งใจทำงานในธุรกิจนี้เอง

หนี้จากการจ้างงาน ร้อยละ 19 ของผู้ตอบรับมีหนี้จากการจ้างงาน โดยร้อยละ 63 จากจำนวนนี้ เป็นหนี้ที่เกิดจากการเดินทางมาทำงาน หนี้จากการจ้างงานประเภทอื่นเกิดจากการเบิกเงินมาใช้ล่วงหน้าเพื่อส่งกลับบ้าน ไปให้ครอบครัว

หนี้เกิดใหม่ ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 49.9) สร้างหนี้ขึ้นใหม่หลังเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณี ข้อเสนอที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเพิ่มสูงขึ้นของหนี้ใหม่ซึ่งเกิดขึ้นจากวิกฤตการณ์การเงิน แสดงในแผนภาพ 8 ด้านล่าง:

ผลวิจัยเบื้องต้น:

1. ร้อยละ 58 ของผู้หญิงซึ่งเข้าทำงานในธุรกิจบันเทิงก่อนวิกฤตการณ์การเงินมีหนี้ในปัจจุบัน ในขณะที่ร้อยละ 42¹¹ ของผู้หญิงซึ่งเข้าทำงานหลังวิกฤตการณ์การเงินเคยมีหนี้ จากการศึกษาวิเคราะห์การลดรอยโรคจิตตแบบแยกกันพบว่า โดยรวมแล้วผู้ขายบริการทางเพศโดยตรงจะมีหนี้มากกว่ากลุ่มอื่น¹² เกือบ 4 เท่า
2. ก่อนวิกฤตการณ์การเงิน ร้อยละ 56 ของผู้หญิงที่จำเป็นต้องกู้เงินได้รับเงินจากคนปล่อยกู้ ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 36 ที่ได้รับเงินกู้จากเจ้าของ/เจ้านายในสถานบริการทางเพศที่ทำงานอยู่ อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 66 ของผู้หญิงซึ่งเข้าทำงานในธุรกิจค้าประเวณีระหว่าง/หลังวิกฤตการณ์การเงินได้รับเงินกู้จากเจ้าของ/เจ้านายในสถานบริการทางเพศที่ทำงานอยู่ และมีเพียงร้อยละ 23 ที่ไปหาคนปล่อยกู้¹³
3. หนี้จากการเบิกเงินล่วงหน้าเพื่อส่งกลับไปให้ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 27 ของกรณีหนี้ผูกพันในกลุ่มผู้หญิงที่เข้าทำงานก่อนวิกฤตการณ์การเงิน แต่มีจำนวนเท่ากับร้อยละ 40 ในผู้หญิงกลุ่มที่เข้าทำงานระหว่างวิกฤตการณ์การเงิน¹⁴
4. ตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์การเงิน ผู้หญิงบางส่วนได้เริ่มหันไปหาแหล่งเงินกู้ใหม่ เช่น เพื่อนร่วมงาน

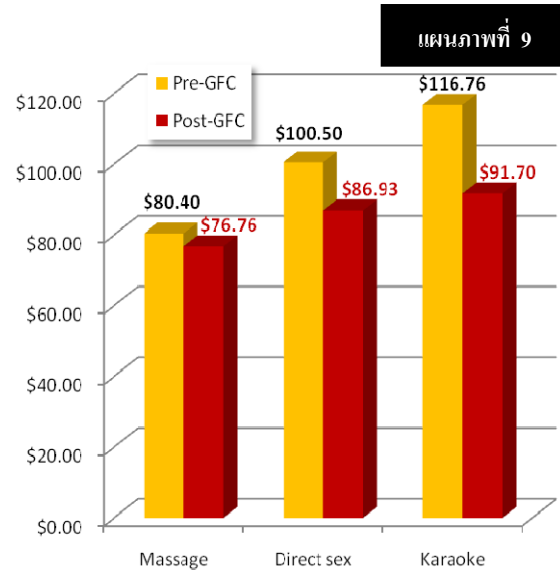
อะไรเร็วยากกว่ากัน: ภาวะหนี้ผูกพัน หรือ การคิดหนี้คืนปล่อยกู้?
 สามารถสันนิษฐานได้ว่า การที่ผู้หญิงจำนวนมากหันไปกู้เงินจากนายจ้างในสถานบริการทางเพศแทนคนปล่อยกู้ อาจทำให้มีจำนวนผู้หญิงที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกควบคุมและความรุนแรงซึ่งมักมีส่วนเกี่ยวข้องกับการผูกมัดด้วยหนี้เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ภาวะหนี้ผูกพันนี้ ไม่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญกับความรุนแรงแบบร้ายแรงที่สุด การจำกัดเสรีภาพแบบร้ายแรงที่สุด หรือชั่วโมงการทำงานที่เร็วยากที่สุด ซึ่งปรากฏในตัวอย่างนี้ การถูกผูกมัดด้วยหนี้ไม่ทำให้เกิดผลกระทบแก่ร้ายต่อความเห็นที่ผู้หญิงมีต่อนายจ้าง ในทางกลับกัน หนี้ที่มีกับคนปล่อยกู้มีความเกี่ยวข้องอย่างมีนัยสำคัญกับความรุนแรงร้ายแรงที่สุดและการจำกัดเสรีภาพและการกระทำแบบร้ายแรงที่สุดในกลุ่มตัวอย่าง (ANOVA p=.037 และ .030 ตามลำดับ) นายจ้างคำนวณแล้วว่า ท้ายที่สุดแล้วการใช้ความรุนแรงกับคนงานจะไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์อันใด ในขณะที่สวัสดิภาพของลูกหนี้ไม่ใช่เรื่องสำคัญสำหรับคนปล่อยเงินกู้จริงหรือ?

¹¹ ANOVA p=.003.
¹² Multivariate logistic regression, odds ratio = 3.789; p=.000.
¹³ ANOVA p=.000 สำหรับจำนวนคนปล่อยกู้ที่ลดลง และ p=.258 สำหรับการเพิ่มขึ้นของการผูกมัดด้วยหนี้ (ไม่สำคัญ)
¹⁴ ANOVA p=.216 ดังนั้น จึงไม่นับเป็นการเพิ่มขึ้นที่สำคัญทางสถิติ แต่เป็นแนวโน้มให้เฝ้าระวังในอนาคต

สภาวะการทำงานในธุรกิจบันเทิงและธุรกิจด้านอื่นที่ผู้หญิงเหล่านี้ทำงานอยู่มีลักษณะอย่างไร? สภาวะดังกล่าวนี้มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากวิกฤตการณ์การเงินอย่างไร?

สามารถตรวจสอบสภาวะการทำงานและการแสวงหาผลประโยชน์
ได้ทั้งหมด 4 วิธี:

1. **ค่าจ้างที่ได้รับ**¹⁵ ค่าจ้างที่ได้รับส่วนใหญ่จะถูกควบคุมตามประเภทของงานในธุรกิจค้าประเวณี ทั้งนี้ ระหว่างช่วงวิกฤตการณ์การเงิน รายได้ของงานทุกประเภทในกลุ่มธุรกิจบันเทิงมีจำนวนลดลง โดยพนักงานคาราโอเกะมีรายได้มากที่สุดและมีรายได้ลดลงมากที่สุด ตามที่แสดงในแผนภูมิรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในแผนภาพ 9 (ขวา) พนักงานนวดมีรายได้้น้อยกว่ากลุ่มอื่นอย่างชัดเจน¹⁶
2. **จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวันและจำนวนวันต่อสัปดาห์** ตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์การเงิน ชั่วโมงการทำงานในธุรกิจค้าประเวณีมีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน¹⁷ และหลังจากวิกฤตการณ์การเงิน ชั่วโมงการทำงานในกรณีที่เราขายที่สุดซึ่งได้แก่การทำงาน 15 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน พนักงานนวดมีชั่วโมงการทำงานยาวนานกว่ากลุ่มอื่นอย่างชัดเจน¹⁸
3. **การจำกัดเสรีภาพและการเดินทาง** ร้อยละ 16.5 ของกรณีตัวอย่างถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยการจำกัดเสรีภาพและการเดินทาง ปัจจัยเสี่ยงได้แก่ การเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีผ่านนายหน้า¹⁹ และการเข้าสู่ธุรกิจค้าประเวณีเนื่องจากการขาดรายได้ ความยากจน หรือต้องการเปลี่ยนงาน²⁰ วิกฤตการณ์การเงินไม่มีความสำคัญกับอันตรายข้อนี้
4. **ความรุนแรง** ร้อยละ 6.4 ของกรณีตัวอย่างถูกจัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงขั้นสูงสุดในที่ทำงาน โดยภาพรวมความรุนแรงในธุรกิจค้าประเวณีตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์การเงินมีระดับเพิ่มขึ้น²¹ และหากมีนายหน้าเข้ามาเกี่ยวข้อง ความเป็นไปได้ว่าจะเกิด ‘ความรุนแรงในระดับสูงสุด’ จะเพิ่มมากขึ้นถึง 6 เท่า²² โดยอ้างอิงจากค่าพหุคูณที่คัดลอกมาของพนักงานโรคนวดคนหนึ่งซึ่งถูกนายหน้าหลอกลวง:

ผู้หญิงในธุรกิจค้าประเวณีมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับชั่วโมงทำงานที่นานกว่าปกติ “มากเกินไป”? ผู้ตอบรับถูกขอให้ประเมินชีวิตของพวกเขาในตารางลำดับ 1 ถึง 5 โดย 1 หมายถึงไม่มีความสุขกับคุณภาพชีวิต และ 5 หมายถึงมีความสุขกับชีวิตมาก เป็นที่น่าสนใจว่า เมื่อเปรียบเทียบการให้คะแนน “คุณภาพชีวิต” จากชั่วโมงการทำงาน ผลที่ได้มีรูปแบบตัว V คว้าหัวอย่างชัดเจน โดยผู้หญิงซึ่งไม่พอใจและพอใจในระดับสูงสุด (เช่น 1 และ 5) มีชั่วโมงการทำงานน้อย แต่ผู้หญิงทั่วไป (เช่น ประมาณ 3) มีชั่วโมงการทำงานเกิน 15 ชั่วโมงต่อวัน (ANOVA p=.000) การเปรียบเทียบในขั้นต่อไปเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อสภาวะการทำงานพบว่า ผู้หญิงให้คุณค่ากับการทำงานหลายชั่วโมงในหนึ่งวัน โดยยังมีจำนวนชั่วโมงมาก ความคิดเห็นต่อสภาวะการทำงานก็จะยิ่งสูงขึ้น (p=.000) อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ปัญหาการว่างงานมีความรุนแรง เช่นนี้ การค้นพบนี้จึงไม่ทำให้เกิดความประหลาดใจนัก

¹⁵ ในคอนเท็กซ์การตั้งสมมติฐานว่า อาจมีแนวโน้มที่น่าสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าแรงที่สัญญาและค่าแรงที่ได้รับจริง แต่ในความเป็นจริง ความแตกต่างมีน้อยมาก และร้อยละ 19.6 ของผู้หญิงทั้งหมดได้รับเงินมากกว่าที่สัญญาไว้ โดยร้อยละ 8.4 ได้รับเงินมากขึ้น 50 ดอลลาร์ต่อเดือนจากที่คาดหวังไว้

¹⁶ ANOVA p=.002.

¹⁷ ANOVA p=.002.

¹⁸ ANOVA p=.000.

¹⁹ ANOVA p=.003.

²⁰ ANOVA p=.005.

²¹ ANOVA p=.044.

²² Multivariate logistic regression odds ratio = 6.237, p=.003.

“ตอนนี้การทำงานของฉันค่อนข้างลำบาก เจ้าหน้าที่คิดแต่จะหาเงินเพิ่มโดยไม่สนใจพนักงาน ครั้งหนึ่ง ฉันเคยปฏิเสธที่จะมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้าที่มาหนักมาก แต่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ฉันปฏิเสธลูกค้าอีก ไม่อย่างนั้นเขาจะเผาบ้านของฉันหรือน้องสาวคนเล็กของฉันจะถูกเอาตัวไปทำงานที่โรงนวด” – พนักงานนวดอายุ 23 ปีจากจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งถูกนายหน้าหลอกให้เข้ามาทำงานในช่วงวิกฤตการณ์

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

Q1 การค้ามนุษย์โดยการล่อลวงสตรีและเด็กสาวเข้าสู่ธุรกิจบันเทิงในประเทศกัมพูชาอันเป็นผลมาจากวิกฤตการณ์การเงินโลก มีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่?

บางส่วน หลังจากเกิดวิกฤตการณ์การเงิน การแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ามนุษย์มีเพิ่มมากขึ้นในบางรูปแบบ แต่การล่อลวง การหลอกลวง และการเป็นนายหน้าจัดหาซึ่งเกี่ยวข้องกับค้ามนุษย์ไม่เพิ่มขึ้น การเคลื่อนไหวของผู้หญิงและเด็กสาวเข้าสู่ธุรกิจภาคบันเทิงมีการเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในขณะนี้ และการผูกมัดด้วยหนี้กับนายจ้างหรือเจ้าของสถานบริการทางเพศมีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน แต่ยังไม่มีการป้องกันอย่างชัดเจนถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้หญิงเหล่านี้ เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่เป็นหนี้คนปล่อยกู้ที่ใช้ความรุนแรง

Q2 วิกฤตการณ์การเงินโลกส่งผลกระทบต่อสถานภาพการทำงานของหญิง เช่น ในอุตสาหกรรมตัดเย็บเสื้อผ้า หรือไม่? ผลกระทบเหล่านี้มีส่วนชักนำให้ผู้หญิงเปลี่ยนงานไปสู่ธุรกิจการค้าประเวณีหรือไม่?

ใช่ รายได้ที่ลดลงในขณะที่ชั่วโมงการทำงานเพิ่มขึ้น เช่น ในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าและในเขตชนบท คือปัจจัยที่ชักนำให้ผู้หญิงทำงานที่ท้อเยื่อเพื่อหาเงินที่คิดว่าสามารถหาเงินได้เร็วกว่ารายได้เดือนใจการทำงานที่เดิม ซึ่งรวมถึงงานที่อยู่ในธุรกิจภาคบันเทิง ในธุรกิจภาคบันเทิง ผู้หญิงซึ่งเข้ามาทำงานระหว่างวิกฤตการณ์การเงินต้องทนทำงานในชั่วโมงการทำงานที่นานกว่าเดิมมากขึ้น ได้เงินน้อยลง และมีความรุนแรงในสถานที่ทำงานมากขึ้น เมื่อเทียบกับผู้หญิงซึ่งเข้ามาทำงานในธุรกิจการค้าประเวณีก่อนวิกฤตการณ์การเงิน

Q3 วิกฤตการณ์การเงินโลกทำให้มูลค่าหนี้หรือภาระหนี้ผูกพันของผู้หญิงที่ทำงานในธุรกิจการค้าประเวณีเนื่องจากต้องช่วยเหลือครอบครัวที่ยากจนมีการเพิ่มขึ้นหรือไม่?

ใช่ แรงจูงใจหลักของผู้หญิงซึ่งเปลี่ยนมาทำงานในธุรกิจภาคบันเทิง คือหนี้ซึ่งเกิดจากการหาเงินเพื่อช่วยเหลือครอบครัว บางครั้งอาจมีหนี้เพิ่มเติม (ส่วนใหญ่มาจากคนปล่อยกู้) เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนงานใหม่โดยเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังสถานที่ทำงานแห่งใหม่ นับตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์การเงิน จำนวนหนี้ใหม่ที่เกิดขึ้นผ่านการกู้ยืมนายจ้างหรือเจ้าของสถานบริการทางเพศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินสดเพื่อส่งกลับไปที่บ้าน มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

- 1 สร้างเครือข่ายสังคมปลอดภัยที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยออกแบบเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของครอบครัวที่มีผู้หญิงกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาผลประโยชน์และสภาพการทำงานที่ตกต่ำลง (สามารถตั้งจังหวัดกำแพงเพชร, กันดาล และเปรยแวง ให้เป็นพื้นที่เป้าหมายที่มีความสำคัญอันดับแรก) เงินกู้ยืม กองทุนสุขภาพ สินเชื่อรายย่อย และความช่วยเหลือด้านเงินเก็บ สามารถช่วยลดความต้องการเงินที่ส่งมาช่วยเหลือ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ผลักดันให้ผู้หญิงทำงานต้องมีหนี้สินมากขึ้น ซึ่งบางครั้งอาจต้องกู้จากคนปล่อยกู้ที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงได้ ทางเลือกที่ปลอดภัยกว่าเหล่านี้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องควรเน้นไปที่กลุ่มผู้หญิงทำงานโดยตรงเช่นเดียวกับครอบครัวที่อยู่ในชนบท
- 2 นำผู้หญิงซึ่งต้องการงานที่มีเงื่อนไขการทำงานดีกว่าเดิมเข้ารับการอบรมการค้าประเวณีและความช่วยเหลือในการหางาน โดยเข้าถึงกลุ่มผู้หญิงในธุรกิจการค้าประเวณีเช่นเดียวกับธุรกิจภาคอื่นซึ่งสถานภาพการทำงานของหญิงตกต่ำลง เข้าหากลุ่มเป้าหมายผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้หญิงได้รับรู้ถึงโอกาส และรับรองว่าการฝึกอบรมจะนำไปสู่ตำแหน่งงาน อาจจำเป็นต้องมีการจัดอบรมพร้อมจ่ายเงินค่าครองชีพและความช่วยเหลือทางสังคมอื่นๆ เพื่อรับรองว่าผู้หญิงสามารถลงทุนกับตัวเองและช่วยเหลือครอบครัวได้ในขณะที่ไม่มีรายได้
- 3 ใช้โครงการยกระดับความตระหนักและการเข้าถึงแบบจำกัดกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระจายข้อมูลเฉพาะด้านที่ชัดเจนให้กับคนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง เช่น วิธีเข้าถึงบริการทางสังคมและการอบรมซึ่งจะทำให้มีงานทำ; ความเสี่ยงในการกู้เงินจากคนปล่อยกู้; และการเตรียมคุณสมบัติและเข้าถึงแหล่งเงินกู้และสินเชื่อที่ปลอดภัยมากขึ้น